

SZEKERES ZSUZSANNA

Tájékoztató

„A magyar nyelvi informatikai technológiák fejlesztésének és alkalmazásának támogatására” című, SZT-IS-10 számú pályázatban vállaltak teljesítéséről 1.

A pályázat átfogó célja az orvostudományi-egészségügyi szakterület egységes, a hazai és a nemzetközi szabványoknak megfelelő információkereső-nyelvének, rendszerezett fogalomtárának megalkotása.

Az Országos Egészségügyi Információs Intézet és Könyvtár (MEDINFO) 1956 óta készíti a Magyar Orvosi Bibliográfiát, valamint ennek angol nyelvű válogatását, a Hungarian Medical Bibliographyt.

1986-ig egy, az intézetben kifejlesztett tárgyszókésszellett történt a szakirodalom tartalmi feltárása, majd az amerikai Medical Subject Headings tezausz lefordítása után e keresőnyelv szavait alkalmazták. Sajnálatos módon a szakfordítást anyagi okok miatt nem lektorálták, nem egységesítették, sem tartalmilag, sem nyelvtanilag. Az ORACLE-OLIB integrált rendszerre történő áttérés alkalmával nem tudták megoldani a MICRO-CDS-ISIS rendszerben tárolt faszervezet és utalók konvertálását, így csak az évek alatti feldolgozás során gyakran használt tárgyszavak kerültek az adatbázisba.

Ezért hosszú évek óta megoldatlan szakmai nehézséget jelent a szakirodalom feltárásához szükséges, az összefüggéseket egységében és egységesen kezelő információkereső-nyelvi rendszer hiánya.

Az Informatikai Kormánybiztoság által kiírt pályázat magában hordozta e kérdés jövőbeni megoldásának lehetőségét.

2001. októberében dr. Kincses Gyula mb. főigazgató úr elkészítette a projekt lebonyolításának részletes feladattervét.

A terv szerint, 2002. január 31-ig elkészült az „Egységes fogalomtáron alapuló szakirodalomfeltáró- és keresőnyelv kialakításának lehetőségei Magyarországon” című tanulmánykötet.

A tanulmányok a honlapon (www.medinfo.hu) olvashatók és letölthetőek.

A pályázati kiírás elsődleges követelménye volt az intézet honlapján létrehozandó kommunikációs fórumon keresztüli szakmai vita megteremtése.

Várakozásunkkal ellentétben a honlapunkon megtalálható „FÓRUM”-ra a – dr. Virágos Márta főigazgató asszony által fel tett – kérdésekhez meglehetősen kevés hozzászólás érkezett, annak ellenére, hogy a szakmai kollégiumokat, az orvosegyetemeket, az országos egészségügyi intézmények és kórházak szakkönyvtáraiban dolgozó szakembereket a kérdésekkel kapcsolatos vitára felkérő levelünkben külön megszólítottuk.

2002. május 8-án dr. Kincses Gyula mb. főigazgató úr engedélyezte egy szakmai nap megrendezését.

A meghívólevél, a szakmai nap programja, a résztvevők névsora, az elhangzott előadások, az összegzés és a hozzászólások a honlapon olvashatók.

A projekt folytatásaként egy orvostudományi és egy egészségügyi témakör fogalomrendszerének magyarítása következett, nevezetesen a MeSH C9 – Otorhinolaryngologic Diseases témaszakcsoport fordítását dr. Betléri István úr készítette el (szakmailag ellenőrizte: dr. Kincses Gyula mb. főigazgató), míg dr. Kincses Gyula mb. főigazgató úr a MeSH N9 – Health Care témaszakcsoport fordítása helyett kidolgozta ez irányú javaslatát, tekintve, hogy az amerikai egészségügyi szerkezet leírása nem használható Magyarországon.

A szakmai vélemények ütköztetése és összegyűjtése érdekében a Magyar Orvosi Bibliográfia közelítőleg háromévnnyi anyagát újra tárgyszavaztuk az említett fordításban szereplő szavakkal.

A szerződésben vállaltak szerint a két mintaanyaggal kapcsolatosan feltett kérdések segítségével újabb szakmai vitát kell kezdeményezni és a széles szakmai körben egyeztetett vélemények összegyűjtése alapján kell válaszolni arra a kérdésre, hogy szükséges-e a hazai szakirodalom feltárására szolgáló egységes információkereső-nyelv, illetve -rendszer megalkotása, s ha igen, akkor az a MeSH teljes avagy részleges magyarítása legyen-e?

A projekt 2002 decemberében zárul a szakmai vélemények alapján elkészülő összeggel.

Dr. Kincses Gyula mb. főigazgató úr elkészítette a fogalomtár megalkotásának egy lehetséges menetire vonatkozó tanulmányát, amely az említett tanulmányok között a honlapon olvasható.

A program magas színvonalú és szakszerű befejezésének érdekében felkértük a Magyar Orvosi Nyelv című orvosi szaknyelvi folyóirat szerkesztőségét, hogy – mint igen kompetens szakmai közösség – értékelje a már másfél éve folyó munkánkat, valamint ezen értékelés alapján készítsen javaslatot a program folyamatos továbbvitéléhez, s abban (pl.: pályázati anyagok elkészítése, szakmai segítségnyújtás, nyelvi-szaknyelvi tanácsadás stb.) tevékenyen vegyen is részt.

Hozzászólásaikat kérjük és várjuk!

Budapest, 2002. november 6.